

EINA D'AUTOAVALUACIÓ

Autoavaluació de les bones pràctiques en
centres CBVCT Europeus

Funded by the

Co-funded by
the Health Programme
of the European Union

L'eina d'autoavaluació permet assessorar si les bones pràctiques professionals definides en la guia "Guia per a fer-ho millor en el nostre centre de CBVCT" estan ben establertes. Un gestor de la qualitat estarà al càrrec d'organitzar l'autoavaluació i es constituirà un grup focal.

El propòsit d'aquest grup focal és primàriament identificar com el CBVCT dur a terme les seves pràctiques.

L'autoavaluació està pensada per a que es realitzi de forma col·lectiva per part del personal involucrat en el programa a diferents nivells: empleats, facilitadors i/o voluntaris, professionals i socis comunitaris, gestors, clients de cadascuna de les comunitats a les quals s'adreça el servei.

Cada equip ha de considerar a qui convida al grup focal, però ha de tenir en compte que com més diferents siguin els actors presents, més rics seran els intercanvis i més objectivats seran els resultats.

Com convidar a participar en l'autoavaluació

Quan convideu a participar en el grup focal de l'autoavaluació, és important que tingueu clars els objectius, emfasitzant la importància d'incorporar els punts de vista de diferents parts interessades i actors rellevants connectats amb el projecte.

Els beneficis que cada actor rellevant pugui trobar en el procés pot ser diferent. És important identificar-los i tirar-los endavant per a promoure i posar en valor la seva participació.

Per exemple:

Entre els gestors...

- *Enfortim la imatge del nostre projecte amb socis, finançadors. Els nostres finançadors tenen constància de la qualitat del nostre servei.*
- *Etc.*

Entre els equips de camp del CBVCT...

- *Millorem les nostres habilitats i el treball en equip.*
- *Millorem les nostres condicions de treball.*
- *Etc.*

Entre els socis...

- *Millorem la coordinació entre els nostres projectes...*
- *Promovem un millor treball a nivell polític i el recolzament públic.*
- *Etc.*

Entre les comunitats i els clients...

- *Millorem el serveis que els oferim.*
- *Identifiquem noves respostes a noves necessitats.*
- *Millorem la imatge que els socis/finançadors tenen sobre la nostra comunitat.*
- *Etc.*

Preparació dels materials

Abans de començar els grups d'autoavaluació és interessant de recopilar tots els documents que poden ser utilitzats com a "evidència" per la discussió i en tot cas saber on es pot trobar la informació útil. La documentació escrita sobre la gènesi del projecte, les eines de comunicació produïdes amb les audiències, les minuts de les reunions, les avaluacions i prospeccions epidemiològiques, etc.

Feu fotocòpia dels formularis d'autoavaluació per a cada participant i feu-les arribar abans del grup focal, si és necessari.

La distribució de tasques entre els facilitadors dels grups focals

Per a que el grup focal sigui un èxit és important anticipar totes les tasques que cal dur a terme i definir qui se'n responsabilitzarà. Les tasques principals són:

- Facilitar els intercanvis.
- Assegurar que es prenguin notes o es registrin els intercanvis.

Durant el grup focal

Proposem alguns passos que podeu adoptar:

- Doneu la benvinguda als participants i presenteu-los el marc de treball del procés d'autoavaluació.
- Expliqueu els objectius del grup focal i què espereu de cadascun dels participants.
- Presenteu el facilitador/s i el seu/seus rols (prendre notes, etc.). Si preteneu utilitzar un aparell de gravació heu de demanar abans el consentiment a cadascun dels participants (com a mínim, el consentiment oral individual).
- Presenteu els continguts de les graelles i com les heu d'utilitzar.
- Doneu als participants el temps necessari per completar la graella.
- Pregunteu als participants quina és la seva avaluació per cadascun dels criteris i les raons que addueixin per la forma en què els han contestat.
- Deixeu al grup que discuteixi però preneu cura de fer reformulacions regulars sobre les semblances i diferències de les opinions expressades, sobre els punts forts i les àrees de millora per tal d'arribar a un punt de consens.
- Així que s'hagi definit el criteri en un sentit o altre, proposeu les àrees de millora.
- Suggeriu un resum final i intercanvis centrats en les fortaleses i les àrees de millora.
- Finalment, pregunteu als participants quines són les seves sensacions i impressions després de participar en el grup focal.

Com completar la graella d'autoavaluació

Podeu fer el treball directament en equip, però també pot ser útil pels participants completar cada tema de la graella separatament en primera instància i després compartir l'avaluació amb tot el grup.

Tant se val com ho feu, però per tal que al final de la discussió la graella estigui convenientment emplenada, heu d'aconseguir un consens en la puntuació que doneu i adduir les raons que fonamenten aquesta puntuació.

Criteri de qualitat:

Expressió d'una dimensió de qualitat relacionada amb la guia

1. El projecte de CBVCT està basat en l'anàlisi participativa del context dels problemes de salut i les necessitats de la població clau

Mostra de les qüestions per avaluar aquests criteris:

Escala de l'autoavaluació

- No assolit aquest criteri
- No assolit aquest criteri suficientment
- + Assolit aquest criteri amb suficiència
- ++ Assolit perfectament aquest criteri

Algunes qüestions:
per ajudar-vos en la vostra resposta i per animar els intercanvis entre el grup d'autoavaluació

- ⇨ ¿La nostra anàlisi de context ha tingut en compte els recursos existents (basats o no en la comunitat) respecte a la salut sexual (per exemple la vacunació o el cribratge de les hepatitis i altres ITS, contracepció, violència a la parella, discriminació, prevenció positiva, etc.) per assegurar la seva completesa?
- ⇨ ¿Els membres de la comunitat s'han implicat en el procés global d'anàlisi/implementació?
- ⇨ Hem utilitzat dades epidemiològiques?
- ⇨ Hem utilitzat també les característiques de la població clau, com els seus costums culturals, estils de vida, normes socials, representacions, etc.?
- ⇨ ¿La vostra anàlisi ha tingut en compte les possibles diferències dins la comunitat respecte al gènere, grup d'edat, el status social, la història migratòria, l'ús de drogues, antecedents presidencials, etc.?
- ⇨ Quins mètodes s'han utilitzat per a recollir la informació sobre les necessitats de la població?
- ⇨ Aquesta anàlisi, s'ha comunicat amb un grup de treball de professionals, institucions, poblacions? Com s'ha comunicat la nostra anàlisi?
- ⇨ Hem planificat una posada al dia de la nostra anàlisi, i com ho farem?

→ Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?

Respecte a la vostra pràctica i experiència en el CBVCT...

Quines són les vostres fortaleeses?

Quines són les àrees de millora?

Quines accions han d'emprendre's per a millorar...?

Qui se n'ha de responsabilitzar?

Quan les podrem reprendre?

Anàlisi del context

L'anàlisi del context és important pel CBVCT a l'hora de desenvolupar una resposta a les necessitats dels clients que sigui apropiada al context. També pot ajudar a determinar com estendre els serveis a través de la provisió de noves intervencions requerides per la comunitat, com tests addicionals, aconsellament sensible al gènere, contracepció, embaràs, PREP-PEP, reducció de danys en l'ús de drogues.

	-	-	+	++
2. El projecte de CBVCT està basat en una anàlisi participativa del context dels problemes de salut i necessitats de la població clau.	☐	☐	☐	☐
<i>Mostra de les qüestions per avaluar aquest criteri:</i>				
⇒ <i>¿La nostra anàlisi de context ha tingut en compte els recursos existents (basats o no en la comunitat) respecte a la salut sexual (per exemple la vacunació o el cribratge de les hepatitis i altres ITS, contracepció, violència a la parella, discriminació, prevenció positiva, etc.) per assegurar la seva completesa?</i>				
⇒ <i>¿Els membres de la comunitat s'han implicat en el procés global d'anàlisi/implementació?</i>				
⇒ <i>Hem utilitzat dades epidemiològiques?</i>				
⇒ <i>Hem utilitzat també les característiques de la població clau, com els seus costums culturals, estils de vida, normes socials, representacions, etc.?</i>				
⇒ <i>¿La vostra anàlisi ha tingut en compte les possibles diferències dins la comunitat respecte al gènere, grup etari, el status social, la història immigratòria, l'ús de drogues, antecedents presidiaris, etc.?</i>				
⇒ <i>Quins mètodes s'han utilitzat per a recollir la informació sobre les necessitats de la població?</i>				
⇒ <i>Aquesta anàlisi s'ha compartit amb un grup de treball de professionals, institucions, poblacions? Com s'ha comunicat la nostra anàlisi?</i>				
⇒ <i>Hem planificat una posada al dia de la nostra anàlisi, i com ho farem?</i>				
→ Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?				

Respecte a la vostra pràctica i experiència en el CBVCT...

Quines són les vostres fortaleeses?

Quines són les àrees de millora?

Quines accions han d'emprendre's per a millorar...?

Qui se n'ha de responsabilitzar?

Quan les podrem reprendre?

Mètodes i estratègies-pràctiques del CBVCT

Els principis bàsics de la pràctica del CBVCT no són molt diferents de les que es puguin identificar en moltes polítiques de salut, en particular les que han estat dissenyades per l'Organització Mundial de la Salut. Hem inclòs els criteris per l'autoavaluació de les principals pràctiques identificades en "La guia per fer-ho millor als nostres CBVCT" i en particular les definides per la OMS en els seu cinc components —les "5 C"— que han de ser respectats i als quals s'han d'adherir tots els serveis de VCT. Aquests components són: Consentiment, Confidencialitat, Consell (Aconsellament), resultats del test Correctes, Connexió/derivació a la prevenció, cura i tractament.

3. L'organització del servei (hores d'obertura, llocs, senyalització, etc.) està adaptada a la vida quotidiana de la població clau.

Mostra de qüestions per avaluar aquest criteri:

- ⇒ *¿Els nostres projectes, activitats o serveis han estat capaços de canviar l'horari, situació segons les circumstàncies i necessitats de la comunitat diana o de la població clau?*
 - ⇒ *¿El nostre projecte ha inclòs activitats de proximitat/acostament per atènyer les poblacions de difícil accés que no són capaces d'acudir al centre de cribratge i/o tenen por de l'estigma?*
 - ⇒ *Hem planificat una organització basada en l'anàlisi del context, especialment en les necessitats dels usuaris?*
 - ⇒ *Hem organitzat la recollida d'opinions dels usuaris sobre l'organització del nostre servei?*
 - ⇒ *Som capaços d'atendre els clients sense cita quan així sigui necessari?*
 - ⇒ *La durada de la intervenció està adaptada a les necessitats dels usuaris?*
- Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?

4. La Confidencialitat està organitzada per a protegir la privacitat i garantir els drets dels clients.

Mostra de qüestions per avaluar aquest criteri:

- ⇒ *¿Els mètodes i les eines (per traçar la informació, per la comunicació entre els professionals, els serveis de referència etc.) són suficients per garantir la confidencialitat i la privacitat?*
- ⇒ *Els locals estan organitzats per a garantir la confidencialitat (el lloc, senyals, espai per l'aconsellament i la provisió del resultat del test).*
- ⇒ *Els clients han estat informats sobre la política de privacitat del CBVCT?*
- ⇒ *Com s'ha garantit la privacitat i la seguretat dels clients als locals on es duu a terme el test del VIH i l'aconsellament?*
- ⇒ *A qui es dóna el resultat del test?*
- ⇒ *Quina informació s'ha ofert junt amb el resultat?*
- ⇒ *S'ofereix la informació i l'orientació independentment del resultat del test?*

➔ Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?

5. **Consentiment informat està protegit i l'aconsellament és no-judicatiu, no-amenaçador i adaptat a les necessitats del client i respectant les seves opcions de vida.**

Mostra de les qüestions per avaluar aquest criteri:

- ⇒ *El consentiment informat inclou informació sobre els drets i anticipa la gestió/referència segons el resultat del test?*
- ⇒ *L'aconsellament s'ha proposat a tots els clients?*
- ⇒ *Quins mètodes i estratègies conformen el nostre aconsellament?*
- ⇒ *L'aconsellament està centrat en els clients i focalitzat en ajudar-los a elaborar? la seva pròpia estratègia de reducció de danys?*
- ⇒ *Els nostres clients podrien refusar l'aconsellament?*
- ⇒ *Con s'avalua la pràctica del personal encarregat de realitzar l'aconsellament?*
- ⇒ *Con posem al dia la informació que proveïm als clients (informació acurada)?*

→ Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?

6. Oferim una derivació eficient als serveis sanitaris a tots els usuaris que tenen un resultat reactiu

Mostra de qüestions per avaluar aquest criteri

- ⇒ *Quins procediments han estat establerts per garantir la derivació al tractament i atenció? (per exemple, realització local o en una institució dels tests confirmatoris, cites per les visites, acompanyament dels clients, etc.)*
- ⇒ *Segons l'experiència prèvia, com d'efectius han estat aquests procediments?*
- ⇒ *Quins recursos comunitaris estan disponibles per a recolzar els clients que han donat positiu al test? (grups d'autoajuda, parells, actors rellevants, ONG associades, etc.)*
- ⇒ *La derivació als serveis sanitaris ha estat sensible a les necessitats específiques de les comunitats, per exemple respecte a l'ús de drogues, la violència domèstica i homofòbica, el grup etari, els immigrants en situació administrativa irregular, etc.?*
- ⇒ *Teniu establert un procediment per a garantir la derivació als serveis sanitaris dels immigrants en el cas que hi hagi limitacions en aquest sentit en el vostre país?*
- ⇒ *Sabeu quan s'ha fixat la primera visita a l'hospital? Sabeu si el pacient va acudir a la primera visita? Sabeu la raó per la qual un pacient no va accedir al sistema sanitari quan així ha succeït? Sabeu el nivell de CD4 i la càrrega viral en el moment del diagnòstic? Podeu indicar si una infecció pel VIH és recent o aguda?*
- ⇒ *Heu mantingut el contacte amb la persona diagnosticada?*

→ Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?

-- - + ++

7. Existeixen eines estructurades per tal de garantir que el test s'executa de forma correcta, els resultats són acurats i els errors que es puguin trobar són corregits per evitar resultats adversos (programa de Garantia de la Qualitat).

Mostra de qüestions per avaluar aquest criteri:

⇒ *Té el nostre CBVCT procediments escrits sobre...*

- *El conjunt del procés del test (des de la benvinguda fins l'aconsellament post-test)*
- *Com s'executa el test?*
- *Com es llegeix el resultat del test?*
- *Què cal fer si el resultat és invàlid o indeterminat?*
- *Seguretat i condicions de treball*

⇒ *En quines recomanacions es basen aquests procediments? (polítiques nacionals, OMS, etc.)*

⇒ *Com garanteix el CBVCT que els procediments siguin seguits pels membres de l'equip?*

→ *Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?*

-- - + ++

8. La Comunicació està planificada i definida per arribar a les poblacions diana.

Mostra de qüestions per avaluar aquest criteri:

⇒ *Les nostres comunicacions contenen missatges sobre els beneficis individuals i col·lectius/salut pública de la realització del test del VIH?*

⇒ *Les comunicacions contenen informació sobre els horaris, llocs i serveis proposats i com accedir als mateixos?*

⇒ *Les eines de comunicació estan adaptades als estils de vida,*

llenguatge etc. de la població?

- ⇒ S'utilitzen diversos mitjans de comunitaris (llocs web, revistes) per la comunicació?
- ⇒ Com involucrem els líders i els membres de la comunitat a l'hora de disseminar la informació sobre els nostres serveis?
- ➔ Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?

Respecte a la vostra pràctica i experiència en el CBVCT...

Quines són les vostres fortaleces?

Quines són les àrees de millora?

Quines accions han d'emprendre's per a millorar...?

Qui se n'ha de responsabilitzar?

Quan les podrem emprendre?

Gestió i funcionament del projecte de CBVCT

La gestió i el funcionament del projecte de CBVCT depèn de la definició dels mètodes, habilitats i les responsabilitats que permetin un rendiment efectiu del projecte (INPES, França)

9. El CBVCT té una plantilla competent i multidisciplinària per a garantir la diversitat i complementarietat de les capacitats individuals .

-- - + ++

Mostra de qüestions per avaluar aquest criteri

- ⇒ La plantilla inclou membres de la població diana?
- ⇒ La plantilla té les habilitats requerides per dur a terme: l'aconsellament pre i post-test, els tests (garantia de la qualitat) i la derivació als serveis sanitaris?
- ⇒ Què s'ha establert per a recolzar el personal: prevenció del *burn-out*, supervisió de l'equip, sobreexposició a la informació, etc.?
- ⇒ Com es posen al dia els coneixements i les habilitats?

→ Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?

10. L'avaluació segueix una estructura i un pla específic, i dóna compte dels resultats:

Mostra de qüestions per avaluar aquest criteri

- *Es va realitzar una enquesta de satisfacció del client?*
- *Utilitzem els "Indicadors bàsics pel monitoratge del test voluntari del VIH en centres comunitaris (CBVCT)" en el nostre seguiment i avaluació?*
- *Com comuniquem els nostres resultats a tots els participants?*
- *Com hem d'organitzar els recursos com ara temps de treball i suport logístic per ajudar a recollir les dades i les avaluacions?*

➔ Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?

11. El CBVCT (projecte) organitza l'associació cooperativa per tal de garantir una resposta inclusiva a les necessitats en salut sexual de

Mostra de qüestions per avaluar aquest criteri:

- ⇒ Com són les comunitats, professionals, polítics involucrats...i com integrem els seus punts de vista?
- ⇒ El CBVCT comunica les seves pràctiques i el seu projecte per a informar i contribuir amb la seva experiència a la dels socis que treballen en el mateix camp o en el mateix tema?
- ⇒ Quines són les finalitats del projecte, mètodes i valors compartits per tots els que en formen part? (Compromís amb el projecte)
- ⇒ Existeixen convenis/acords de col·laboració, declaracions de

principis comuns amb els socis?

→ Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?

-- - + ++

12. L'avaluació està estructurada, programada i s'informa del seu resultat.

Mostra de qüestions per avaluar aquest criteri:

- ⇒ S'avalua la satisfacció del client?
- ⇒ S'utilitzen per l'avaluació els "INDICADORS BÀSICS PEL MONITORATGE DEL TEST VOLUNTARI DEL VIH EN CENTRES COMUNITARIS (CBVCT)"?
- ⇒ Quins indicadors pel monitoratge i avaluació del CBVCT s'utilitzen?
- ⇒ S'informen al sistema de monitoratge i avaluació de la resposta nacional al VIH/Sida?
- ⇒ *Quins mètodes i mitjans s'utilitzen per a comunicar i compartir-los amb tots els involucrats?*
- ⇒ *Com s'organitzen els recursos, com el temps de personal assalariat i el suport logistic, per a recollir i avaluar les dades?*

→ Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?

Respecte a la vostra pràctica i experiència en el CBVCT...

Quines són les vostres fortaleeses?

Quines són les àrees de millora?

Quines accions han d'emprendre's per a millorar...?

Qui se n'ha de responsabilitzar?

Quan les podrem emprendre?

Sostenibilitat del projecte

Per a garantir la continuació del projecte es necessita de recolzament polític, l'ús adequat dels recursos, la integració de nous serveis de suport o noves eines de prevenció, tècniques i el desenvolupament institucional.

-- - + ++

13. L'aconsellament i el test del VIH no és una intervenció aïllada, es tracta més aviat d'un *continuum* de les activitats entre el CBVCT i d'altres serveis externs o programes.

Mostra de qüestions per avaluar aquest criteri:

- ⇒ Com es garanteix la complementarietat amb d'altres serveis (serveis tradicionals de salut, serveis basats en la comunitat, etc.)?
- ⇒ Com es garanteix la complementarietat amb d'altres programes comunitaris com la reducció de danys pels usuaris de drogues, els drets d'accés als immigrants o treballadores sexuals, la retenció al tractament dels pacients amb VIH etc. o amb altres CBVCT?

→ Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?

14. El nostre CBVCT anticipa i integra noves eines de prevenció en els seus serveis.

Mostra de qüestions per avaluar aquest criteri:

- ⇒ El nostre CBVCT participa en – o inicia – consultes comunitàries sobre noves eines i la seva acceptabilitat?
- ⇒ El nostre equip, com processa la informació i arriba a un consens sobre les noves eines?
- ⇒ Com es comparteixen els temes sobre les noves eines o tècniques de prevenció entre el CBVCT i els seus socis?
- ⇒ Com s'anticipa l'impacte d'integrar les noves eines en la nostra activitat:
 - L'ús dels nostres serveis per noves poblacions amb noves necessitats?
 - Les complementaritats amb serveis existents –i eines- dins del nostre CBVCT?
 - Les necessitats de formació dels nostres equips?
 - Els ajustos en comunicació?
 - Etc.

→ Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?

15. Bon coneixement del context social, polític i legal pel desenvolupament d'accions de transformació social

Mostra de qüestions per avaluar aquest criteri:

- ⇒ Com hem identificat la constel·lació d'interessos i conflictes que afecten l'entorn del nostre projecte i com han estat documentats?
 - ⇒ Què ha estat identificat com a barreres polítiques pel nostre projecte?
 - ⇒ Quines accions han estat desenvolupades per a canviar aquestes barreres? (advocacia...)
-
- ➔ Quines són les nostres raons per donar aquest resultat a l'avaluació?

Respecte a la vostra pràctica i experiència en el CBVCT...

Quines són les vostres forteses?

Quines són les àrees de millora?

Quines accions han d'emprendre's per a millorar...?

Qui se n'ha de responsabilitzar?

Quan les podrem emprendre?

Criteri	Propostes de millora	Qui hi estarà involucrat?	Quan ?	Quins recursos es necessiten?
El projecte de CBVCT està basat en l'anàlisi participativa del context dels problemes de salut i de les necessitats de la població diana				
L'organització del servei (hores d'obertura, lloc, senyalització, etc.) està adaptat a la vida quotidiana de la població diana				
La confidencialitat està organitzada per a protegir la privacitat i garantir els drets dels usuaris				
El consentiment informat està protegit i l'aconsellament és no-judicadori, no-amenaçador i adaptat a les necessitats del client, respectant les seves				

opcions de vida					
Oferim una vinculació eficient al tractament a tots els usuaris que tinguin un resultat reactiu					
Existeixen eines estructurades per a garantir que el test es duu a terme correctament, els resultats són acurats i els errors que es trobin són corregits per evitar resultats adversos (Programa de Garantia de la Qualitat)					
La comunicació està planificada i definida per tal d'arribar a les poblacions diana					
El CBVCT té un personal multidisciplinari i competent per a garantir la diversitat i complementarietat d'habilitats					
El CBVCT (projecte) organitza					

<p>associacions cooperatives per a garantir una resposta inclusiva a les necessitats en salut sexual de la població diana</p>				
<p>L'avaluació està estructurada i programada i se n'informa dels resultats</p>				
<p>El test del VIH i l'aconsellament no és una intervenció aïllada, sinó més aviat un continuum d'activitats entre el CBVCT i d'altres serveis externs o programes</p>				
<p>El nostre CBVCT anticipa i programa noves eines de prevenció en els seus serveis</p>				
<p>Hi ha un bon coneixement del context social, polític i legal i pel desenvolupament d'accions de transformació social</p>				

